Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 20 września 2018 r.*

Odwołanie – Pomoc państwa – Telewizja cyfrowa – Pomoc na wdrożenie naziemnej telewizji cyfrowej na obszarach oddalonych i mniej zurbanizowanych Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha (wspólnota autonomiczna Kastylia-La Mancha, Hiszpania) – Subwencje na rzecz operatorów platform cyfrowej telewizji naziemnej – Decyzja uznająca środki pomocowe za częściowo niezgodne z rynkiem wewnętrznym – Pojęcie „pomocy państwa" – Korzyść – Usługa w ogólnym interesie gospodarczym – Definicja – Zakres uznania państw członkowskich

W sprawie C-114/17 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 3 marca 2017 r.,

Królestwo Hiszpanii, reprezentowane przez J. Garcíę-Valdecasas Dorrego, działającą w charakterze pełnomocnika,

wnoszący odwołanie,

w której drugą stroną postępowania jest:

Komisja Europejska, reprezentowana przez E. Gippiniego Fourniera, B. Stromskiego oraz P. Němečkovą, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: T. von Danwitz, prezes izby, C. Vajda, E. Juhász, K. Jürimäe (sprawozdawca) i C. Lycourgos, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: L. Carrasco Marco, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 marca 2018 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 8 maja 2018 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: hiszpański.

Wyrok

1 Królestwo Hiszpanii żąda w odwołaniu uchylenia wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 15 grudnia 2016 r., Hiszpania/Komisja (T-808/14, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem", niepublikowanym, EU:T:2016:734), w którym Sąd oddalił jego skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji C(2014) 6846 final z dnia 1 października 2014 r. w sprawie pomocy państwa SA.27408 [(C 24/10) (ex NN 37/10, ex CP 19/09)] przyznanej przez władze Kastylii-La Manchy na wdrożenie naziemnej telewizji cyfrowej na obszarach oddalonych i mniej zurbanizowanych.

Ramy prawne

2 Artykuł 84 regulaminu postępowania przed Sądem, w brzmieniu mającym zastosowanie w postępowaniu zakończonym zaskarżonym wyrokiem (zwanego dalej „regulaminem postępowania przed Sądem"), zatytułowany „Nowe zarzuty", stanowi:

„§ 1. Nie można podnosić nowych zarzutów w toku postępowania, chyba że opierają się one na okolicznościach prawnych lub faktycznych ujawnionych dopiero po jego wszczęciu.

§ 2. Nowe zarzuty podnosi się w razie potrzeby w ramach drugiej wymiany pism procesowych i oznacza jako takie. Jeżeli okoliczności prawne lub faktyczne uzasadniające podniesienie nowych zarzutów stały się znane po drugiej wymianie pism procesowych lub po podjęciu decyzji o niedopuszczeniu takiej wymiany, zainteresowana strona główna przedstawia nowe zarzuty niezwłocznie po powzięciu wiadomości o tych okolicznościach.

§ 3. Niezależnie od przyszłego rozstrzygnięcia Sądu w przedmiocie dopuszczalności nowych zarzutów prezes umożliwia pozostałym stronom ustosunkowanie się do tych zarzutów".

3 Artykuł 86 tego regulaminu, zatytułowany „Dostosowanie skargi", stanowi:

„§ 1. W przypadku gdy akt, o którego stwierdzenie nieważności się wnosi, został zastąpiony lub zmieniony przez inny akt mający ten sam przedmiot, skarżący może, przed zamknięciem ustnego etapu postępowania lub przed podjęciem przez Sąd decyzji o rozstrzygnięciu sprawy z pominięciem ustnego etapu postępowania, dostosować skargę w celu uwzględnienia tej nowej okoliczności.

§ 2. Dostosowania skargi dokonuje się w odrębnym piśmie w terminie przewidzianym w art. 263 akapit szósty TFUE, w którym można wystąpić z żądaniem stwierdzenia nieważności aktu uzasadniającego dostosowanie skargi.

[…]

§ 4. Pismo dostosowujące skargę zawiera:

a) dostosowane żądania;

b) w stosownym przypadku dostosowane zarzuty i argumenty;

c) w stosownym przypadku dowody i wnioski dowodowe związane z dostosowaniem żądań.

§ 5. Do pisma dostosowującego skargę załącza się akt uzasadniający dostosowanie skargi. Jeżeli akt ten nie został załączony, sekretarz wyznacza skarżącemu rozsądny termin na jego przedstawienie. Jeżeli skarżący nie usunie tego braku w wyznaczonym terminie, Sąd rozstrzyga, czy niespełnienie tego wymogu powoduje niedopuszczalność pisma dostosowującego skargę.

§ 6. Niezależnie od przyszłego rozstrzygnięcia Sądu w przedmiocie dopuszczalności pisma dostosowującego skargę prezes wyznacza pozwanemu termin na ustosunkowanie się do tego pisma.

[…]”.

Okoliczności powstania sporu

4 Sąd przedstawił okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu w pkt 1–24 zaskarżonego wyroku. Dla celów niniejszego postępowania można je streścić następująco.

5 Niniejsza sprawa dotyczy szeregu środków wprowadzonych przez władze hiszpańskie w ramach przejścia z nadawania analogowego na nadawanie cyfrowe w Hiszpanii w Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha (wspólnocie autonomicznej Kastylia-La Mancha Hiszpania) (zwanych dalej „rozpatrywanym środkiem”).

6 Królestwo Hiszpanii ustanowiło ramy prawne konieczne do wsparcia procesu przejścia z nadawania analogowego na nadawanie cyfrowe, przyjmując między innymi Ley 10/2005 de Medidas Urgentes para el Impulso de la Televisión Digital Terrestre, de Liberalización de la Televisión por Cable y de Fomento del Pluralismo (ustawę 10/2005 o środkach nadzwyczajnych mających na celu promowanie naziemnej telewizji cyfrowej, liberalizację telewizji kablowej i wspieranie pluralizmu) z dnia 14 czerwca 2005 r. (BOE nr 142 z dnia 15 czerwca 2005 r., s. 20562) i Real Decreto 944/2005 por el que se aprueba el Plan técnico nacional de la televisión digital terrestre (dekret królewski 944/2005 zatwierdzający narodowy plan techniczny dla naziemnej telewizji cyfrowej) z dnia 29 lipca 2005 r. (BOE nr 181 z dnia 30 lipca 2005 r., s. 27006). Ten dekret królewski nałożył na prywatnych i publicznych nadawców krajowych obowiązek zapewnienia, by, odpowiednio, 96% i 98% ludności objęte było zasięgiem odbioru naziemnej telewizji cyfrowej (zwanej dalej „NTC”).

7 W celu umożliwienia przejścia z nadawania analogowego na NTC władze hiszpańskie podzieliły terytorium Hiszpanii na trzy obszary, zwane, odpowiednio, „obszarem I”, „obszarem II” i „obszarem III”. Rozpatrywany w niniejszej sprawie obszar II stanowią regiony mniej zurbanizowane i oddalone, obejmujące 2,5% populacji Hiszpanii. Na tym obszarze nadawcy – w braku interesu handlowego – nie inwestowali w cyfryzację, co skłoniło władze hiszpańskie do wdrożenia finansowania publicznego.

8 We wrześniu 2007 r. Consejo de Ministros (rada ministrów, Hiszpania) przyjęła narodowy plan przejścia na NTC, którego celem było osiągnięcie stanu, w którym ludność Hiszpanii byłaby objęta zasięgiem usług NTC w stopniu podobnym do zasięgu telewizji analogowej w 2007 r., to znaczy w zakresie ponad 98% owej ludności i 99,96% ludności wspólnoty autonomicznej Kastylii-La Manchy.

9 Dla osiągnięcia celów wyznaczonych dla zasięgu NTC władze hiszpańskie przewidziały przyznanie finansowania publicznego, w szczególności na wsparcie procesu cyfryzacji naziemnej na obszarze II, a dokładniej – w częściach wspólnoty autonomicznej znajdujących się na tym obszarze.

10 W lutym 2008 r. Ministerio de Industria, Turismo y Comercio (ministerstwo przemysłu, turystyki i handlu, Hiszpania) (zwane dalej „MPTH”) przyjęło decyzję mającą na celu udoskonalenie infrastruktury telekomunikacyjnej oraz ustalenie kryteriów i podziału finansowania działań prowadzonych na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w ramach tzw. Planu Avanza. Budżet zatwierdzony na mocy tej decyzji został przeznaczony w części na cyfryzację telewizji na obszarze II.

11 Cyfryzacja ta została przeprowadzona między lipcem a listopadem 2008 r. MPTH przekazała następnie środki finansowe wspólnotom autonomicznym, które zobowiązały się pokryć pozostałe koszty operacji z własnych środków budżetowych.

12 W październiku 2008 r. hiszpańska rada ministrów zgodziła się przydzielić dodatkowe fundusze na rozszerzenie i uzupełnienie zasięgu NTC w ramach projektów przejścia na technologię cyfrową, które miały zostać zakończone w pierwszej połowie 2009 r.

13 Wspólnoty autonomiczne podjęły następnie proces rozszerzenia. W tym celu zajęły się samodzielnie organizacją przetargów lub powierzały owo rozszerzenie przedsiębiorstwom prywatnym. W niektórych przypadkach wspólnoty autonomiczne zwróciły się do gmin o przeprowadzenie omawianego rozszerzenia.

14 W przeciwieństwie do większości innych wspólnot autonomicznych Hiszpanii Wspólnota Autonomiczna Kastylia-La Mancha nie zorganizowała przetargów na rozszerzenie zasięgu telewizji cyfrowej. Władze tej wspólnoty zastosowały szczególną procedurę, ustanowioną na mocy Decreto 347/2008 por el que se regula la concesión directas subvenciones de la ejecución del planu transición ma televisión digital naziemnej Castilla-La Mancha (dekretu 347/2008 w sprawie przyznania bezpośrednich dotacji na rzecz realizacji planu przejścia na naziemną telewizję cyfrową w Kastylii-La Manchy) z dnia 2 grudnia 2008 r. (*Diario oficial de Castilla-La Mancha* nº250, z dnia 5 grudnia 2008 r., s. 38834).

15 Na mocy dekretu 347/2008 zlecono bezpośredni przydział środków finansowych niezbędnych do przeprowadzenia cyfryzacji właścicielom istniejących ośrodków transmisji. W sytuacji gdy ośrodki transmisji były własnością jednostki samorządu terytorialnego, to ta ostatnia zawierała umowę z rządem Kastylii-La Manchy dla uzyskania finansowania tych ośrodków. Jednostki samorządu terytorialnego zakupiły następnie sprzęt cyfrowy od operatorów telekomunikacyjnych i w ramach podwykonawstwa zleciły instalację, obsługę i utrzymanie tego sprzętu temu podmiotowi. W sytuacji gdy owe ośrodki transmisji były własnością prywatnego operatora telekomunikacyjnego, operator ten zawierał umowę z tym rządem w celu uzyskania środków finansowych niezbędnych do przeprowadzenia cyfryzacji sprzętu. Spośród 20 nowych ośrodków transmisji, których zbudowanie było konieczne, 14 zbudowano zgodnie z umowami zawartymi między wspomnianym rządem a jednostkami samorządu terytorialnego, a 6 na podstawie umowy zawartej między tym rządem a operatorem telekomunikacyjnym.

16 Rząd Kastylii-La Manchy przez pierwsze dwa lata pokrywał koszty nabycia i instalacji sprzętu cyfrowego oraz jego obsługi i utrzymania w każdym ośrodku transmisji poddanym cyfryzacji. 475 ośrodków transmisji znajdowało się w posiadaniu jednostek samorządu terytorialnego, a 141 było przedmiotem funduszy przyznanych dwóm operatorom telekomunikacyjnym, a mianowicie Telecom CLM i Abertis Telecom Terrestre SA (zwanym dalej „Abertisem”).

17 W dniach 14 stycznia i 18 maja 2009 r. Komisja Europejska otrzymała dwie skargi, po pierwsze, od Radiodifusión Digital SL, lokalnego operatora telekomunikacyjnego i telewizji naziemnej, i po drugie, od SES Astra SA. Skargi te dotyczyły systemu pomocy państwa przyjętego przez władze hiszpańskie na rzecz przejścia z telewizji analogowej na telewizję cyfrową na obszarze II. Zdaniem składających skargę do Komisji środek ów stanowił niezgłoszoną pomoc mogącą skutkować zakłóceniem konkurencji między platformą nadawania naziemnego a platformą nadawania satelitarnego. Ponadto Radiodifusión Digital podniosła, że sporny środek skutkował zakłóceniem konkurencji między operatorami krajowymi a operatorami lokalnymi.

18 Pismem z dnia 29 września 2010 r. Komisja zawiadomiła Królestwo Hiszpanii, że wydała decyzję o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, o którym mowa w art. 108 ust. 2 TFUE w odniesieniu do spornego środka we wspólnocie autonomicznej Kastylii-La Manchy. W tym samym dniu Komisja zawiadomiła to państwo członkowskie o wszczęciu odrębnego postępowania w sprawie tego programu pomocy dla całego terytorium Hiszpanii, z wyjątkiem wspólnoty autonomicznej Kastylia-La Mancha (Dz.U. 2010, C 337, s. 17).

19 W dniu 19 czerwca 2013 r. Komisja wydała decyzję 2014/489/UE w sprawie pomocy państwa SA.28599 [(C 23/10) (ex NN 36/10, ex CP 163/09)] wdrożonej [przyznanej] przez Królestwo Hiszpanii na rzecz rozwinięcia [wdrożenia] naziemnej telewizji cyfrowej na obszarach oddalonych i mniej zurbanizowanych (poza regionem Kastylia-La Mancha) (Dz.U. 2014, L 217, s. 52).

20 Komisja wydała następnie decyzję C(2014) 6846 final, której art. 1 akapit pierwszy stanowi, że pomoc państwa przyznana operatorom telewizji TelecomCLM i Abertisowi na modernizację ośrodków transmisji, na budowę nowych ośrodków oraz na świadczenie, obsługę i utrzymanie usług cyfrowych na obszarze II wspólnoty autonomicznej Kastylii-La Manchy została wdrożona z naruszeniem art. 108 ust. 3 TFUE i jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym. W art. 1 akapit drugi tej decyzji Komisja uznała za niezgodną z prawem i rynkiem wewnętrznym pomoc państwa przyznaną na instalację odbiorników satelitarnych w celu przekazywania sygnałów Hispasat SA na tym obszarze.

21 Zgodnie z art. 3 ust. 1 decyzji C(2014) 6846 final Komisja nakazała Królestwu Hiszpanii odzyskanie od Telecom CLM, od Abertis i od Hispasat niezgodnej z rynkiem wewnętrznym pomocy przyznanej na podstawie spornego środka.

22 W uzasadnieniu tej decyzji Komisja w pierwszej kolejności uznała, że różne akty prawne przyjęte na poziomie centralnym oraz umowy zawarte między MPTH i wspólnotami autonomicznymi stanowią podstawę systemu pomocy przeznaczonej na rozszerzenie zasięgu NTC na obszarze II. W praktyce wspólnoty autonomiczne stosowały wytyczne rządu hiszpańskiego dotyczące rozszerzenia NTC.

23 W drugiej kolejności Komisja stwierdziła, że rozpatrywany środek należy uznać za pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Zdaniem tej instytucji Abertis i Telecom CLM są bezpośrednimi beneficjentami przedmiotowej pomocy, ponieważ uzyskały korzyść gospodarczą, gdy otrzymały środki publiczne na cyfryzację swojego własnego sprzętu lub budowę nowych ośrodków transmisji. W przypadku gdy władze gminy działały jako operatorzy sieci, skorzystały one również bezpośrednio z tej pomocy. Korzyść z tego środka ma charakter selektywny, gdyż dotyczyła jedynie przedsiębiorstw prowadzących działalność za pomocą platformy naziemnej i operatorzy sieci nie zostali wybrani na podstawie przetargu, ale w ramach szczególnej procedury. Bezpośredni wybór tych beneficjentów doprowadził do wykluczenia wszystkich innych potencjalnych konkurentów będących operatorami sieci naziemnych. Ze względu na fakt, że platforma satelitarna i platforma naziemna są konkurencyjne, rozpatrywany środek zakłóca w szczególności konkurencję między tymi dwiema platformami.

24 W trzeciej kolejności Komisja uznała, że rozpatrywanego środka nie można uznać za pomoc państwa zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE – pomimo faktu, że środek ten ukierunkowany był na jasno określony cel będący przedmiotem wspólnego zainteresowania i że rozpatrywany rynek cechował się zawodnością. Jej zdaniem środek ten, przez to, że naruszał zasadę neutralności technologicznej, nie był proporcjonalny i nie stanowił instrumentu właściwego dla zapewnienia mieszkańcom obszaru II odbioru niekodowanych kanałów wspólnoty autonomicznej Kastylii-La Manchy.

25 W czwartej kolejności Komisja uznała, że w braku wystarczająco dokładnego określenia eksploatacji platformy naziemnej jako usługi publicznej i aktu, na mocy którego powierzono świadczenie tych usług publicznych operatorowi określonej platformy, sporny środek nie może być uzasadniony w świetle art. 106 ust. 2 TFUE.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

26 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 12 grudnia 2014 r. Królestwo Hiszpanii wniosło skargę mającą na celu stwierdzenie nieważności decyzji C(2014) 6846 final.

27 W uzasadnieniu skargi Królestwo Hiszpanii podniosło pięć zarzutów. Zarzut pierwszy dotyczył naruszenia art. 107 ust. 1 TFUE z uwagi na to, że Komisja błędnie stwierdziła istnienie pomocy państwa. Zarzut drugi, podniesiony tytułem ewentualnym, odnosił się do zagadnienia zgodności spornego środka z rynkiem wewnętrznym. Zarzut ten został oparty na nieuwzględnieniu warunków zezwolenia, o których mowa w art. 106 ust. 2 i art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE. W zarzucie trzecim Królestwo Hiszpanii podniosło naruszenie norm proceduralnych. Zarzut czwarty, podniesiony tytułem ewentualnym, dotyczył nakazu odzyskania pomocy i był oparty na naruszeniu zasad pewności prawa, równego traktowania, proporcjonalności i pomocniczości. W zarzucie piątym Królestwo Hiszpanii podniosło, tytułem ewentualnym, naruszenie podstawowego prawa do informacji.

28 Komisja wydała decyzję C(2015) 7193 final z dnia 20 października 2015 r. w celu skorygowania błędów zawartych w decyzji C(2014) 6846 final w odniesieniu do Hispasat. W następstwie tej korekty w art. 1 akapit pierwszy decyzji C(2014) 6846 final wyrażenie „świadczenie usług" zostało zastąpione wyrażeniem „dostawa sprzętu". Ponadto Komisja uchyliła art. 1 akapit drugi decyzji C(2014) 6846 final i zmieniła art. 3 ust. 1 tej decyzji. Komisja opuściła wzmiankę o stwierdzeniu istnienia niezgodnej z prawem i rynkiem wewnętrznym pomocy państwa przyznanej na instalację odbiorników satelitarnych w celu przekazywania sygnałów Hispasat na obszarze II wspólnoty autonomicznej Kastylii-La Manchy, która miała zostać odzyskana od tego operatora przez dane państwo członkowskie.

29 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 23 grudnia 2015 r. Królestwo Hiszpanii wskazało, że zgodnie z art. 84 regulaminu postępowania przed Sądem w następstwie zmiany art. 1 akapit pierwszy decyzji C(2014) 6846 final decyzją C(2015) 7193 final podnosi nowy zarzut. Komisja przekazała swe uwagi dotyczące tego pisma pismem z dnia 28 stycznia 2016 r.

30 W zaskarżonym wyroku Sąd, po uznaniu tego nowego zarzutu za dopuszczalny, oddalił go jako bezzasadny. Oddalił on również pięć zarzutów skargi o stwierdzenie nieważności przedstawionych przez Królestwo Hiszpanii w piśmie z dnia 12 grudnia 2014 r.

Żądania stron

31 W odwołaniu Królestwo Hiszpanii wnosi do Trybunału o:

– uchylenie zaskarżonego wyroku;

– stwierdzenie nieważności decyzji C(2014) 6846 final; oraz

– obciążenie Komisji kosztami postępowania.

32 Komisja wnosi do Trybunału o oddalenie odwołania i obciążenie Królestwa Hiszpanii kosztami postępowania.

W przedmiocie skargi

33 Na poparcie swego odwołania Królestwo Hiszpanii podnosi trzy zarzuty.

34 Na rozprawie przed Trybunałem Królestwo Hiszpanii na podstawie art. 127 regulaminu postępowania przed Trybunałem podniosło nowy zarzut.

W przedmiocie dopuszczalności nowego zarzutu podniesionego na rozprawie

35 Poprzez swój nowy zarzut podniesiony na rozprawie Królestwo Hiszpanii twierdzi w istocie, że Sąd naruszył prawo, nie dokonując z urzędu oceny braku uzasadnienia decyzji C(2014) 6846 final w odniesieniu do selektywnego charakteru rozpatrywanego środka.

36 Królestwo Hiszpanii opiera ten nowy zarzut na wyroku z dnia 20 grudnia 2017 r., Comunidad Autónoma de Galicia i Retegal/Komisja (C-70/16 P, EU:C:2017:1002) i uważa, że ów wyrok jest okolicznością faktyczną ujawnioną dopiero po wszczęciu postępowania w rozumieniu art. 127 regulaminu postępowania przed Trybunałem, co uzasadnia zatem przedstawienie nowego zarzutu w toku postępowania.

37 Komisja uważa, że ten nowy zarzut jest niedopuszczalny.

38 Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 127 ust. 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem nie można podnosić nowych zarzutów w toku postępowania, chyba że opierają się one na okolicznościach faktycznych lub prawnych ujawnionych dopiero po jego wszczęciu.

39 W niniejszym wypadku zaś wyrok z dnia 20 grudnia 2017 r., Comunidad Autónoma de Galicia i Retegal/Komisja (C-70/16 P, EU:C:2017:1002) nie może być uznany za nową okoliczność prawną ujawnioną dopiero po wszczęciu postępowania. Jak bowiem wynika z pkt 59 i 61 tego wyroku, Trybunał potwierdził w nim jedynie wymogi dotyczące uzasadnienia analizy warunku dotyczącego selektywności środka wynikające z wyroków z dnia 21 grudnia 2016 r., Komisja/Hansestadt Lübeck (C-524/14 P, EU:C:2016:971) i Komisja/World Duty Free Group i in. (C-20/15 P i C-21/15 P, EU:C:2016:981), wydanych przed wniesieniem odwołania Królestwa Hiszpanii. Tymczasem wyrok potwierdzający tylko sytuację prawną znaną wnoszącemu odwołanie w chwili wniesienia jego odwołania nie może być traktowany jako okoliczność pozwalająca na podniesienie nowego zarzutu.

40 W konsekwencji nowy zarzut podniesiony przez Królestwo Hiszpanii należy odrzucić jako niedopuszczalny.

W przedmiocie zarzutu pierwszego

Argumentacja stron

41 Poprzez swój zarzut pierwszy Królestwo Hiszpanii utrzymuje, że w pkt 48 zaskarżonego wyroku Sąd naruszył prawo w ten sposób, iż w tym punkcie wskazał on, że decyzja C(2015) 7193 final nie wprowadziła żadnych nowych obowiązków tego państwa członkowskiego. Ocena ta zdaniem stron jest sprzeczna z art. 1 decyzji C(2014) 6846 final przed jej zmianą i skutkuje naruszeniem prawa w zakresie zasad dobrej administracji i pewności prawa oraz pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 TFUE.

42 W pierwszej kolejności Królestwo Hiszpanii uważa, że Sąd naruszył prawo w zakresie, w jakim z decyzji C(2015) 7193 final wynika istotna zmiana decyzji C(2014) 6846 final, skutkiem czego Sąd powinien był stwierdzić, iż decyzja C(2015) 7193 final wprowadziła nowe obowiązki dla Królestwa Hiszpanii.

43 W tym względzie owo państwo członkowskie twierdzi, że okoliczności, na których oparł się Sąd, nie pozwalały wyciągnąć wniosku, do którego Sąd doszedł. Przede wszystkim pod względem terminologicznym „dostawa sprzętu cyfrowego” nie wchodzi ani w zakres „modernizacji ośrodków transmisji”, ani w zakres pojęcia „budowy nowych ośrodków transmisji”. Następnie, ponieważ pojęcie

„dostawy sprzętu cyfrowego” nie zostało zdefiniowane w decyzji C(2014) 6846 final, niemożliwe jest liczbowe określenie korzyści, jaką odnośni operatorzy uzyskali z tego tytułu. Wreszcie wniosek ten nie wynika z motywu 197 tej decyzji.

44 W drugiej kolejności Królestwo Hiszpanii uważa, że Sąd naruszył zasady dobrej administracji i pewności prawa, gdy stwierdził, że dana zmiana nie skutkowała wprowadzeniem żadnych nowych obowiązków tego państwa członkowskiego. Sąd powinien był stwierdzić, że Komisja była zobowiązana do przestrzegania prawa wspomnianego państwa członkowskiego do przedstawienia uwag przed wydaniem decyzji C(2015) 7193 final, zważywszy, że Komisja zmieniła opis spornego środka i że kwota podlegająca odzyskaniu zmieniła się z 11,3 mln na 43,8 mln EUR. Ponadto wbrew zasadzie paralelizmu form przypomnianej w pkt 45 zaskarżonego wyroku Komisja nie wydała decyzji C(2015) 7193 final na podstawie tych samych przepisów formalnych co przepisy stosowane przy wydawaniu decyzji C(2014) 6846 final.

45 W trzeciej kolejności Królestwo Hiszpanii utrzymuje, że wspomniana zmiana stanowiła poważne naruszenie samej istoty spornego środka zakwalifikowanego jako pomoc państwa w rozumieniu art. 107 TFUE.

46 Komisja twierdzi, że zarzut ten jest bezzasadny ze względu na to, że nie może skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku. Zarzut ten może co najwyżej pociągać za sobą stwierdzenie nieważności decyzji C(2015) 7193 final, co pozostawiałoby decyzję C(2014) 6846 final w wersji pierwotnej.

Ocena Trybunału

47 Zgodnie z art. 170 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem odwołanie nie może zmieniać przedmiotu postępowania, które toczyło się przed Sądem.

48 Odnośnie do kwestii dotyczącej dopuszczalności wniesionej do Sądu skargi o stwierdzenie nieważności – powinna ona zostać podniesiona przez Trybunał z urzędu (zob. analogicznie wyrok z dnia 29 listopada 2007 r., Stadtwerke Schwäbisch Hall i in./Komisja, C-176/06 P, niepublikowany, EU:C:2007:730, pkt 18). Ponadto strony zostały wezwane do przedstawienia swoich uwag w przedmiocie tej podniesionej przez Trybunał z urzędu kwestii.

49 Trybunał orzekł już, że badanie dotyczące przestrzegania art. 170 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem wymaga dokonania oceny zakresu pojęcia żądań podniesionych w pierwszej instancji i przedmiotu postępowania przed Sądem (zob. podobnie wyrok z dnia 14 listopada 2017 r., British Airways/Komisja (C-122/16 P, EU:C:2017:861, pkt 54).

50 Ponieważ w skardze wszczynającej postępowanie przed Sądem Królestwo Hiszpanii wniosło o stwierdzenie nieważności decyzji C(2014) 6846 final, a decyzja C(2015) 7193 final została wydana po wniesieniu tego żądania, należy ustalić, czy to państwo członkowskie próbowało również doprowadzić do stwierdzenia nieważności decyzji C(2015) 7193 final w drodze dostosowania skargi wszczynającej postępowanie.

51 W pkt 36 zaskarżonego wyroku Sąd zauważył, że poprzez nowy zarzut podniesiony na podstawie art. 84 regulaminu postępowania przed Sądem Królestwo Hiszpanii zaskarżyło samą zmianę decyzji C(2014) 6846 final decyzją C(2015) 7193 final. Na rozprawie przed Trybunałem Królestwo Hiszpanii wskazało, że poprzez wniesienie do Sądu nowego zarzutu zamierzało dostosować żądania swej skargi o stwierdzenie nieważności decyzji C(2014) 6846 final w celu rozszerzenia przedmiotu skargi o stwierdzenie nieważności tej decyzji zmienionej decyzją C(2015) 7193 final.

52 Z orzecznictwa Trybunału wynika, że żądania stron co do zasady cechuje niezmienność. Artykuł 86 regulaminu postępowania przed Sądem, odnoszący się do dostosowania skargi wszczynającej postępowanie, stanowi kodyfikację istniejącego już wcześniej orzecznictwa dotyczącego możliwych odstępstw od tej zasady niezmienności (wyrok z dnia 9 listopada 2017 r., HX/Komisja, C-423/16 P, EU:C:2017:848, pkt 18 i przytoczone tam orzecznictwo).

53 Ów art. 86 stanowi, że w przypadku gdy akt, o którego stwierdzenie nieważności się wnosi, został zastąpiony lub zmieniony przez inny akt mający ten sam przedmiot, skarżący może, przed zamknięciem ustnego etapu postępowania lub przed podjęciem przez Sąd decyzji o rozstrzygnięciu sprawy z pominięciem ustnego etapu postępowania, dostosować skargę w celu uwzględnienia tej nowej okoliczności.

54 Jako wyjątek od zasady niezmienności postępowania art. 86 powinien zatem być interpretowany w sposób ścisły.

55 W niniejszej sprawie z pkt 33 zaskarżonego wyroku wynika, że po wydaniu decyzji C(2015) 7193 final Królestwo Hiszpanii podniosło nowy zarzut na podstawie art. 84 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem. Bezsporne jest jednak, że państwo to nie wniosło o dostosowanie skargi na podstawie art. 86 tego regulaminu postępowania.

56 Jak podkreśliła rzecznik generalna w pkt 42 opinii, o ile art. 84 pozwala skarżącemu tylko na podniesienie nowych zarzutów, o tyle art. 86 tego regulaminu postępowania pozwala ze swej strony na dostosowanie przedmiotu skargi, a więc na przeformułowanie żądań, w przypadku gdy, tak jak w niniejszej sprawie, akt, o którego stwierdzenie nieważności się wnosi, został zastąpiony lub zmieniony przez inny akt mający ten sam przedmiot.

57 W tych okolicznościach przyznanie, że Królestwo Hiszpanii dostosowało swą skargę w rozumieniu art. 86 postępowania przed Sądem przez podniesienie nowego zarzutu na podstawie art. 84 tego regulaminu postępowania, sprowadzałoby się do pozbawienia pierwszego z tych przepisów jego istotnej treści.

58 Powyższego wniosku nie może podać w wątpliwość podniesiony na rozprawie przez Królestwo Hiszpanii argument, zgodnie z którym ten nowy zarzut spełniał w każdym wypadku wymogi formalne dotyczące dostosowania skargi określone w art. 86 regulaminu postępowania przed Sądem.

59 Jak bowiem wskazała rzecznik generalna w pkt 46 opinii, dostosowanie skargi nakłada na skarżącego wymóg, by określił on jednoznacznie oraz dostatecznie jasno i precyzyjnie przedmiot postępowania, istotne okoliczności prawne i faktyczne, na których opiera się skarga, oraz żądania w niej zawarte, tak aby Sąd nie orzekał ultra petita. Z tego tytułu pismo dostosowujące skargę musi zgodnie z art. 86 § 4 lit. a) regulaminu postępowania przed Sądem zawierać w szczególności dostosowane żądania.

60 Tymczasem podniesiony przez Królestwo Hiszpanii przed Sądem nowy zarzut, który wyraźnie opiera się na art. 84 regulaminu postępowania przed Sądem, a nie na art. 86 tego regulaminu, w oczywisty sposób nie czyni zadość wymogom określonym w poprzednim punkcie niniejszego wyroku. Jak bowiem wskazała rzecznik generalna w pkt 52 opinii, w piśmie z dnia 23 grudnia 2015 r., w którym podniesiono ten zarzut, Królestwo Hiszpanii wyraźnie podtrzymało pierwotne żądanie, to znaczy żądanie stwierdzenia nieważności decyzji C(2014) 6846 final.

61 Z powyższego wynika w pierwszej kolejności, że Sąd naruszył prawo, gdy orzekł w pkt 36 zaskarżonego wyroku, iż przez podniesienie nowego zarzutu na podstawie art. 84 regulaminu postępowania przed Sądem Królestwo Hiszpanii wniosło o stwierdzenie nieważności decyzji C(2015) 7193 final. Na tej podstawie Sąd niesłusznie uznał w pkt 37 zaskarżonego wyroku, że ten nowy zarzut był dopuszczalny.

62 Z orzecznictwa Trybunału wynika jednak, że naruszenie prawa, którego dopuścił się Sąd, nie może prowadzić do uchylenia zaskarżonego wyroku, jeśli jego sentencja jest zasadna w świetle innych względów prawnych (wyrok z dnia 21 września 2017 r., Easy Sanitary Solutions i EUIPO/Group Nivelles, C-361/15 P i C-405/15 P, EU:C:2017:720, pkt 73 i przytoczone tam orzecznictwo).

63 W niniejszej sprawie, ponieważ Królestwo Hiszpanii nie mogło dostosować swej skargi na podstawie art. 84 regulaminu postępowania przed Sądem, nowy zarzut, który podniosło przed Sądem, dotyczący decyzji C(2015) 7193 final, powinien zostać odrzucony przez Sąd jako niedopuszczalny, zważywszy, że ten nowy zarzut nie został podniesiony na poparcie odpowiednio dostosowanych żądań. W związku z tym sentencja zaskarżonego wyroku jest zasadna w świetle innych zasad prawnych.

64 W drugiej kolejności, ponieważ Królestwo Hiszpanii nie dostosowało swoich żądań stwierdzenia nieważności zgłoszonych przed Sądem w celu ich rozszerzenia na decyzję C(2015) 7193 final, pierwszy zarzut odwołania, podniesiony co do zasady w celu skrytykowania Sądu za to, że nie stwierdził on nieważności tej decyzji, rozszerza przedmiot sporu przed Sądem, z naruszeniem art. 170 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem.

65 W rezultacie zarzut pierwszy odwołania należy odrzucić jako niedopuszczalny.

W przedmiocie zarzutu drugiego

66 Zarzut drugi odwołania dzieli się na dwie części.

W przedmiocie części pierwszej

– Argumentacja stron

67 W części pierwszej zarzutu drugiego Królestwo Hiszpanii twierdzi, że analiza dokonana przez Sąd w pkt 89–107 zaskarżonego wyroku jest błędna, ponieważ Sąd doszedł do wniosku, iż pierwsza przesłanka wywiedziona z wyroku z dnia 24 lipca 2003 r., Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415) (zwana dalej „pierwszą z przesłanek Altmark”) nie jest spełniona.

68 Po pierwsze, Królestwo Hiszpanii uważa, że Sąd naruszył prawo, orzekając, iż w ustawodawstwie hiszpańskim nie określono w jasny sposób spornej usługi w ogólnym interesie gospodarczym (UOIG). W tym względzie Sąd przeprowadził analizę ram prawnych, ale dokonana przez niego ocena jest oczywiście błędna, ponieważ w Ley 32/2003, General de Telecomunicaciones (hiszpańskiej ustawie ogólnej 32/2003 w sprawie telekomunikacji) z dnia 3 listopada 2003 r. (BOE nr 264 z dnia 4 listopada 2003 r., s. 38890, zwanej dalej „ustawą 32/2003”) eksploatację sieci radiowo-telewizyjnej uznano wyraźnie za „usługę w ogólnym interesie gospodarczym”.

69 W pierwszej kolejności – twierdzenie zawarte w pkt 102 zaskarżonego wyroku, w myśl którego określenie rozpatrywanej usługi jako UOIG nie jest wystarczająco jasne, gdyż określenie to ma zastosowanie do wszystkich operatorów sektora telekomunikacji, a nie do niektórych z nich, jest błędne. Twierdzenie to stoi w sprzeczności z orzecznictwem Sądu dopuszczającym możliwość powierzenia takich usług wszystkim operatorom danego sektora. Następnie – Sąd nie uwzględnił całokształtu przyjętych przez władze hiszpańskie aktów, w których danym operatorom zostały powierzone zadania wykonania zobowiązań do świadczenia usługi publicznej, w szczególności dekretu 347/2008 i umów o partnerstwie określających zobowiązania z zakresu usług publicznych we wspólnocie autonomicznej Kastylii-La Manchy. Wreszcie Sąd stwierdził błędnie w pkt 102 zaskarżonego wyroku, że zobowiązanie do zarządzania UOIG powinno być powierzane niektórym przedsiębiorstwom, ponieważ wyznaczenie tych przedsiębiorstw może nastąpić później, w odrębnym

akcie. Co więcej, istnieje sprzeczność między pkt 104 zaskarżonego wyroku, w którym Sąd orzekł, że zdefiniowanie jako UOIG szczególnej platformy stanowi oczywisty błąd w ocenie, a pkt 105 tego wyroku ze względu na to, iż Sąd potwierdził dokonaną przez Komisję ocenę co do braku jasnej definicji rozpatrywanej usługi jako UOIG.

70 Po drugie, w pkt 98 zaskarżonego wyroku Sąd dokonał zbyt formalistycznej interpretacji wyroku z dnia 24 lipca 2003 r., Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), ponieważ uznał on, że było konieczne sprawdzenie, czy istnienia aktu urzędowego określającego wyraźnie istnienie usługi publicznej i wskazującego charakter i czas trwania zobowiązania z tytułu świadczenia usług publicznych oraz przedsiębiorstwa i terytoria, których dotyczy zobowiązanie. Wynika z tego błędna interpretacja tego wyroku, w którym ustanowiono jakoby jedynie wymóg, by zobowiązania z zakresu usług publicznych „wynikały jasno" z prawa krajowego. Co więcej, formalistyczne podejście przyjęte przez Sąd narusza zakres uznania, jakim dysponują państwa członkowskie przy definiowaniu UOIG.

71 Królestwo Hiszpanii podkreśla, że w każdym wypadku do zainteresowanego państwa członkowskiego należy określenie sposobu świadczenia UOIG zgodnie z zakresem uznania, jakim państwo to dysponuje. Do określenia UOIG mogło zatem dojść w drodze jednego aktu lub szeregu odrębnych i kolejnych aktów.

72 Po trzecie, Sąd nie zbadał wszystkich istotnych okoliczności sprawy i nie uzasadnił wystarczająco zaskarżonego wyroku. Nie wziął on pod uwagę, że w ramach analizy spornego środka sama Komisja uznała, iż umowy zawarte przez Consejería de industria, energía y medio ambiente (ministerstwo przemysłu, energii i środowiska) Kastylii-La Manchy stanowiły integralną część tego środka, jak wynika z motywu 39 decyzji Komisji. Sumienne i bezstronne badanie wszystkich istotnych okoliczności danego przypadku wymagało, aby Komisja dokonała również oceny tych konwencji. W konsekwencji twierdzenie zawarte w pkt 100 zaskarżonego wyroku skutkuje naruszeniem prawa. Ponadto choć Sąd orzekł w pkt 106 zaskarżonego wyroku, że zawodność rynku była niewystarczająca do stwierdzenia istnienia UOIG, to nie był on według Królestwa Hiszpanii zwolniony ze swego obowiązku dokonania szczegółowego badania kwestii istnienia UOIG.

73 Komisja uważa, że ta pierwsza część zarzutu drugiego jest niedopuszczalna i bezzasadna.

– Ocena Trybunału

74 W części pierwszej zarzutu drugiego Królestwo Hiszpanii twierdzi w istocie, że Sąd, przeprowadzając analizę w zakresie dotyczącym pierwszej z przesłanek Altmark, dopuścił się szeregu naruszeń prawa.

75 W pierwszej kolejności, w odniesieniu do domniemanego popełnionego przez Sąd błędu w ocenie prawa krajowego, należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału w sytuacji, gdy Sąd dokonał ustalenia lub oceny okoliczności faktycznych, Trybunał jest na podstawie art. 256 TFUE uprawniony jedynie do kontroli kwalifikacji prawnej tych okoliczności i skutków prawnych, które wywiódł z nich Sąd. Ocena stanu faktycznego nie stanowi zatem, z zastrzeżeniem przeinaczenia dowodów przedstawionych przed Sądem, kwestii prawnej podlegającej jako taka kontroli Trybunału. W zakresie dotyczącym prowadzonej w ramach odwołania analizy dokonanej przez Sąd oceny prawa krajowego Trybunał jest tym samym uprawniony jedynie do zbadania, czy nie doszło do przeinaczenia tego prawa. W tym względzie przeinaczenie musi w oczywisty sposób wynikać z akt sprawy, bez konieczności dokonywania nowej oceny faktów i dowodów (wyrok z dnia 26 kwietnia 2018 r., Cellnex Telecom i Telecom Castilla-La Mancha/Komisja, C-91/17 P i C-92/17 P, niepublikowany, EU:C:2018:284, pkt 67–69 i przytoczone tam orzecznictwo).

76 W odniesieniu do, po pierwsze, oceny ustawy 32/2003 – Sąd w pkt 102 zaskarżonego wyroku stwierdził, że zawarta w tej ustawie kwalifikacja usług świadczonych w interesie ogólnym dotyczyła wszystkich usług telekomunikacyjnych, w tym również eksploatacji nadawczych sieci radiowych i telewizyjnych. Rozstrzygnął on, że sam fakt, iż w prawie krajowym usługa została określona jako świadczona w interesie ogólnym, nie oznacza, że na każdym wykonującym ją podmiocie ciążą jasno określone zobowiązania do świadczenia usług publicznych w rozumieniu wyroku z dnia 24 lipca 2003 r., Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415). Ponadto stwierdził on z jednej strony, że z ustawy 32/2003 nie wynikało, iż wszystkie usługi telekomunikacyjne w Hiszpanii wykazują charakter UOIG w rozumieniu tego wyroku, a z drugiej strony, że usługi świadczone w interesie ogólnym w rozumieniu tej ustawy powinny być świadczone w ramach systemu wolnej konkurencji.

77 Z jednej strony należy stwierdzić, że Królestwo Hiszpanii nie przedstawiło żadnego dowodu, z którego w oczywisty sposób wynikałoby, iż Sąd przeinaczył treść ustawy 32/2003. Z drugiej strony, w zakresie, w jakim państwo to kwestionuje wyciągnięty przez Sąd wniosek w przedmiocie ogólnego charakteru tej ustawy, a mianowicie że jego zdaniem nie wynikało z niej, by operatorzy sieci naziemnej byli obciążeni wykonaniem jasno określonych zobowiązań z zakresu usług publicznych, należy w myśl pierwszej z przesłanek Altmark podnieść, że zważywszy na niejednoznaczność przywołanych w pkt 76 niniejszego wyroku przepisów wspomnianej ustawy, Sąd, dochodząc do tego wniosku, nie dopuścił się żadnego naruszenia prawa (zob. podobnie wyrok z dnia 26 kwietnia 2018 r., Cellnex Telecom i Telecom Castilla-La Mancha/Komisja, C-91/17 P i C-92/17 P, niepublikowany, EU:C:2018:284, pkt 71, 72).

78 Po drugie, nie można uwzględnić argumentu opartego na tym, że Sąd miał przeinaczyć przepisy prawa krajowego ze względu na to, iż nie uwzględnił dekretu 347/2008 i umów, o których mowa w pkt 72 niniejszego wyroku.

79 Przede wszystkim chociaż Królestwo Hiszpanii przedstawia w swoim odwołaniu bardzo ogólne streszczenie treści tego dekretu i tych umów, to jednak nie wskazuje ono, na czym miałoby polegać przeinaczenie prawa krajowego. Z drugiej strony z tego streszczenia nie wynika w sposób oczywisty, że Sąd przeinaczył przepisy ustawy 32/2003.

80 Następnie, w zakresie, w jakim argument Królestwa Hiszpanii powinien być rozumiany jako twierdzenie, że Sąd nie wskazał powodów, dla których nie odwołał się do elementów prawa krajowego, o których mowa w pkt 78 niniejszego wyroku, należy przypomnieć, że wyłącznie do Sądu należy ocena przedstawionego mu materiału dowodowego. Sąd nie może – z zastrzeżeniem obowiązku poszanowania zasad ogólnych i przepisów proceduralnych dotyczących ciężaru dowodu i postępowania dowodowego oraz zakazu przeinaczenia materiału dowodowego – być zobowiązany do przedstawienia uzasadnienia odnoszącego się konkretnie do oceny mocy dowodowej każdego z przedłożonych mu dowodów, zwłaszcza jeśli stwierdzi, że są one obojętne lub pozbawione znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu (wyrok z dnia 26 kwietnia 2018 r., Cellnex Telecom i Telecom Castilla-La Mancha/Komisja, C-91/17 P i C-92/17 P, niepublikowany, EU:C:2018:284, pkt 76 i przytoczone tam orzecznictwo).

81 Królestwo Hiszpanii nie twierdzi zaś w żadnym wypadku, że Sąd uchybił obowiązkowi poszanowania zasad ogólnych i przepisów proceduralnych dotyczących ciężaru dowodu i postępowania dowodowego w odniesieniu do elementów prawa krajowego, o których mowa w pkt 78 niniejszego wyroku.

82 Wreszcie należy także oddalić argument Królestwa Hiszpanii dotyczący naruszenia prawa, jakiego miał dopuścić się Sąd w pkt 100 zaskarżonego wyroku.

83 Z jednej strony fakt, że w niniejszym przypadku rozpatrywany rynek cechował się zawodnością, nie jest bowiem, wbrew twierdzeniom Królestwa Hiszpanii, okolicznością mogącą mieć wpływ na zakres swobody, jakim dysponuje Sąd w odniesieniu do oceny znaczenia przedstawionych mu dowodów, zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 80 niniejszego wyroku.

84 Z drugiej strony istnienie takiej zawodności nie jest istotne dla ustalenia, czy na dane przedsiębiorstwa rzeczywiście nałożono w akcie publicznym zobowiązania do świadczenia usługi publicznej oraz czy zobowiązania te zostały jasno określone (zob. podobnie wyrok z dnia 20 grudnia 2017 r., Comunidad Autónoma del País Vasco i in./Komisja, od C-66/16 P do C-69/16 P, EU:C:2017:999, pkt 75).

85 W drugiej kolejności należy zauważyć, że argument Królestwa Hiszpanii oparty na fakcie, że w pkt 98 zaskarżonego wyroku Sąd dokonał błędnej interpretacji wyroku z dnia 24 lipca 2003 r., Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), jest bezzasadny.

86 Trybunał orzekł bowiem, że pierwsza z przesłanek Altmark zawiera wymóg ustalenia nie tylko, czy przedsiębiorstwu będącemu beneficjentem rzeczywiście zostało powierzone zadanie wykonania zobowiązań do świadczenia usług publicznych, ale także czy zobowiązania te zostały jasno określone w prawie krajowym. Za pomocą tej przesłanki realizowany jest cel polegający na zapewnieniu przejrzystości i pewności prawa, co wiąże się z wymogiem spełnienia minimalnych kryteriów dotyczących istnienia aktu lub aktów władzy publicznej, w których określone są w wystarczająco dokładny sposób co najmniej charakter, czas trwania i treść zobowiązań z zakresu usług publicznych ciążących na przedsiębiorstwach, którym powierzono zadanie wykonania tych zobowiązań. W braku jasnego określenia takich obiektywnych kryteriów nie byłoby bowiem możliwe zweryfikowanie tego, czy dana działalność może być objęta zakresem pojęcia UOIG (wyrok z dnia 26 kwietnia 2018 r., Cellnex Telecom i Telecom Castilla-La Mancha/Komisja, C-91/17 P i C-92/17 P, niepublikowany, EU:C:2018:284, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo).

87 Z powyższego wynika zaś, że Królestwo Hiszpanii czynić Sądowi zarzutu z tego, że przyjął on formalistyczne podejście w pkt 98 zaskarżonego wyroku, wymagając istnienia aktu władzy publicznej powierzającego danym podmiotom gospodarczym zadanie świadczenia UOIG oraz powszechnego i obowiązkowego charakteru tego zadania, a także określenia charakteru i czasu trwania zobowiązania z tytułu świadczenia usług publicznych oraz przedsiębiorstw i terytoriów, których dotyczy zobowiązanie.

88 W trzeciej kolejności – argument Królestwa Hiszpanii dotyczący naruszenia prawa, jakiego Sąd miał dopuścić się w pkt 102 zaskarżonego wyroku ze względu na to, że pominął fakt, iż upoważnienie powierzające zadanie świadczenia usługi publicznej może być zdefiniowane w wielu różnych aktach, świadczy o błędnym zrozumieniu tego punktu. Ze wspomnianego punktu w żaden sposób nie wynika bowiem, aby Sąd wykluczył tę możliwość.

89 Podobnie Królestwo Hiszpanii błędnie odczytało pkt 104 zaskarżonego wyroku, gdyż Sąd stwierdził jedynie w tym punkcie, że motyw 183 spornej decyzji, w odniesieniu do popełnienia przez władze hiszpańskie oczywistego błędu w wyborze określonej platformy, nie został zakwestionowany przez to państwo członkowskie. W związku z tym argument Królestwa Hiszpanii dotyczący podnoszonej sprzeczności między pkt 104 i 105 zaskarżonego wyroku jest bezzasadny.

90 W konsekwencji należy oddalić część pierwszą zarzutu drugiego jako bezzasadną.

W przedmiocie części drugiej zarzutu

– *Argumentacja stron*

91 Część druga drugiego zarzutu odwołania dotyczy zawartej w pkt 108–113 zaskarżonego wyroku analizy czwartej przesłanki wywiedzionej z wyroku z dnia 24 lipca 2003 r., Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415) (zwanej dalej „czwartą z przesłanek Altmark"). Królestwo Hiszpanii utrzymuje, że pkt 110 zaskarżonego wyroku jest obarczony naruszeniem prawa, ponieważ Sąd orzekł, iż porównanie z technologią satelitarną nie wystarcza do wykazania, że dane przedsiębiorstwo publiczne było najbardziej efektywnym spośród przedsiębiorstw.

92 Sąd odstąpił od sprawdzenia, czy, jak wymaga orzecznictwo Trybunału, Komisja zbadała w sposób staranny i bezstronny wszystkie istotne elementy postępowania administracyjnego przy formułowaniu swego stanowiska co do niespełnienia czwartej z przesłanek Altmark. W szczególności Królestwo Hiszpanii wskazuje, że podniosło przed Sądem, iż wnioski wyciągnięte przez Komisję z porównawczego badania społeczno-gospodarczego możliwości technologicznych dotyczących rozszerzenia zasięgu sygnału NTC we wspólnocie autonomicznej Kastylia-La Mancha z dnia 9 września 2008 r. (zwanego dalej „badaniem porównawczym z 2008 r.") były błędne, zważywszy, że według tego państwa członkowskiego w owym badaniu Komisja doszła do wniosku, iż rozsądne wydawało się, by rozszerzenie NTC w tej wspólnocie autonomicznej było dokonane za pomocą technologii naziemnej. Ponadto państwo to twierdzi, że prawidłowa kontrola przysługującego mu zakresu uznania w odniesieniu do definicji omawianej usługi publicznej polegała na sprawdzeniu, czy zwycięzcy przetargów nie zostali wyłonieni w drodze postępowania przetargowego i czy poziom rekompensaty był odpowiedni.

93 Wreszcie Królestwo Hiszpanii wskazuje na sprzeczność między zaskarżonym wyrokiem a wyrokami z dnia 26 listopada 2015 r., Abertis Telecom i Retevisión I/Komisja (T-541/13, niepublikowanym, EU:T:2015:898) oraz Comunidad Autónoma de Cataluña i CTTI/Komisja (T-465/13, niepublikowanym, EU:T:2015:900), w których Sąd orzekł, że Komisja nie uzasadniła w sposób wystarczający pod względem prawnym niespełnienia czwartej z przesłanek Altmark. Wynika stąd naruszenie przez Sąd zasady prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości.

94 Komisja wskazuje, że gdyby część pierwsza zarzutu drugiego odwołania miała zostać oddalona przez Trybunał, to jego część druga stałaby się w każdym wypadku pozbawiona znaczenia dla sprawy, gdyż przesłanki wywiedzione z wyroku z dnia 24 lipca 2003 r., Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415) są kumulatywne.

– *Ocena Trybunału*

95 W zakresie, w jakim niniejsza część zarzutu pierwszego dotyczy błędu, jakiego miał się dopuścić Sąd w analizie czwartej z przesłanek Altmark, należy podnieść, że zważywszy na kumulatywny charakter przesłanek Altmark, okoliczność polegająca na tym, iż dokonana przez Sąd ocena, zgodnie z którą jedna z tych przesłanek nie została spełniona, miałaby być błędna, nie może spowodować stwierdzenia nieważności zaskarżonego wyroku, jeśli ponadto wykluczone jest, że doszło do naruszenia prawa przy ocenie innej z tych przesłanek (wyrok z dnia 20 grudnia 2017 r., Francja/Komisja, C-81/16 P, EU:C:2017:1003, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo).

96 Z analizy części pierwszej zarzutu drugiego odwołania wynika więc, że Sąd nie dopuścił się naruszenia prawa, oddalając podniesione przez Królestwo Hiszpanii argumenty, za pomocą których to państwo członkowskie kwestionowało motywy spornej decyzji, zgodnie z którymi Komisja doszła do wniosku, że pierwsza z przesłanek Altmark nie została spełniona.

97 W tych okolicznościach część drugą zarzutu drugiego należy oddalić jako pozbawioną znaczenia dla sprawy.

W przedmiocie zarzutu trzeciego

Argumentacja stron

98 Poprzez zarzut trzeci Królestwo Hiszpanii utrzymuje, że Sąd naruszył prawo, gdy stwierdził w pkt 139 zaskarżonego wyroku, iż sporny środek nie jest zgodny z rynkiem wewnętrznym ze względu na to, iż środek ten narusza zasadę neutralności technologicznej. Sąd wysnuł w błędny sposób taki wniosek, mimo że w badaniu porównawczym z 2008 r. dokonano porównania kosztów związanych z platformą satelitarną z kosztami związanymi z platformą naziemną.

99 Jak wynika z pkt 132–138 zaskarżonego wyroku, Komisja uznała, że w badaniu tym nie wykazano znacznej różnicy kosztów między tymi dwiema platformami, a wyniki owego badania nie są wiarygodne. Potwierdzając ocenę dokonaną przez Komisję co do niespełnienia zasady neutralności technologicznej, Sąd nie przeprowadził kontroli sądowej z wymogami określonymi w orzecznictwie wywodzącym się z wyroku z dnia 15 lutego 2005 r., Komisja/Tetra Laval (C-12/03 P, EU:C:2005:87, pkt 39). W szczególności Królestwo Hiszpanii utrzymuje w istocie, że „niedociągnięcia" w badaniu porównawczym z 2008 r., wskazane przez Sąd w pkt 143, 145 i 148 zaskarżonego wyroku, wynikają w rzeczywistości z błędnych założeń metodologicznych Komisji, których Sąd nie sprawdził. Królestwo Hiszpanii wnioskuje z tego, że stanowisko przyjęte w tym badaniu było prawidłowe i że było zasadnicze dla zrozumienia powodów, dla których platforma satelitarna była bardziej kosztowna niż platforma naziemna, między innymi ze względu na obecność już istniejącej infrastruktury naziemnej.

100 Komisja twierdzi, że argumenty podniesione na poparcie trzeciego zarzutu odwołania są niedopuszczalne lub pozbawione znaczenia dla sprawy, a w każdym wypadku bezzasadne.

Ocena Trybunału

101 Poprzez zarzut trzeci Królestwo Hiszpanii utrzymuje, że Sąd nie dokonał w sposób prawidłowy kontroli sądowej, gdy orzekł w pkt 139 zaskarżonego wyroku, iż argumentacja tego państwa członkowskiego oparta na badaniu porównawczym z 2008 r. nie wykazała, że Komisja błędnie stwierdziła niezgodność spornego środka z rynkiem wewnętrznym.

102 Należy stwierdzić, że poprzez argumenty wysunięte na poparcie tego zarzutu Królestwo Hiszpanii twierdzi w rzeczywistości, że Sąd nie uwzględnił należycie badania porównawczego z 2008 r., co sprowadza się do zakwestionowania dokonanej przez Sąd oceny dowodów.

103 Tymczasem zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału ocena okoliczności faktycznych i dowodów nie stanowi – z zastrzeżeniem przypadków ich przeinaczenia – kwestii prawnej, podlegającej jako taka kontroli Trybunału w postępowaniu odwoławczym (wyrok z dnia 20 grudnia 2017 r., Comunidad Autónoma de Galicia i Retegal/Komisja, C-70/16 P, EU:C:2017:1002, pkt 47 i przytoczone tam orzecznictwo).

104 W każdym wypadku zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału w ramach kontroli, jaką sądy Unii sprawują w odniesieniu do złożonych ocen ekonomicznych dokonywanych przez Komisję w dziedzinie pomocy państwa, sąd Unii nie może zastąpić oceny ekonomicznej dokonanej przez Komisję swoją własną oceną Sąd Unii powinien jednak dokonać zwłaszcza weryfikacji nie tylko materialnej dokładności przytoczonego materiału dowodowego, jego ścisłości i spójności, ale także kontroli tego, czy te materiały stanowią zbiór istotnych danych, które należy wziąć pod uwagę dla

oceny złożonej sytuacji, i czy może on stanowić poparcie dla wniosków wyciągniętych na jego podstawie (wyrok z dnia 20 grudnia 2017 r., Hiszpania/Komisja, C-81/16 P, EU:C:2017:1003, pkt 70 i przytoczone tam orzecznictwo).

105 Tymczasem chociaż Królestwo Hiszpanii twierdzi, że Sąd nie przeprowadził kontroli dokonanej przez Komisję oceny wiarygodności badania porównawczego z 2008 r., zgodnie z tym orzecznictwem należy stwierdzić, iż – poprzestając na twierdzeniu, że niedociągnięcia w badaniu porównawczym z 2008 r. były zgodne z wyborem metodologii dokonanym przez władze hiszpańskie – owo państwo członkowskie nie przedstawiło żadnego konkretnego dowodu na poparcie tego twierdzenia.

106 W konsekwencji zarzut trzeci odwołania należy odrzucić jako niedopuszczalny, a w każdym razie oddalić jako bezzasadny.

107 Ponieważ żaden z zarzutów powołanych przez Królestwo Hiszpanii na poparcie twierdzeń odwołania nie został uznany, odwołanie należy oddalić w całości.

W przedmiocie kosztów

108 Zgodnie z art. 184 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem jeżeli odwołanie jest bezzasadne, Trybunał rozstrzyga o kosztach. Artykuł 138 § 1 regulaminu, mający zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 owego regulaminu, stanowi, że kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.

109 Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie Królestwa Hiszpanii kosztami postępowania, a Królestwo Hiszpanii przegrało sprawę, należy obciążyć je kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

1) Odwołanie zostaje oddalone.

2) Królestwo Hiszpanii zostaje obciążone kosztami postępowania.

Podpisy